

Kristen Nygaard

En av Norges største vitenskapsmenn er gått bort. Professor Kristen Nygaard døde plutselig 10. august, 75 år gammel. Her i landet ble Nygaard mest kjent som leder av Nei til EU, men internasjonalt vil hans navn for alltid være knyttet til programmeringsspråket Simula og objektorientert programmering. Datasystemene som utgjør bærebjelkene i det moderne informasjonssamfunnet, er noe av det mest komplekse menneskeheten har skapt. Gjennom sin banebrytende forskning har Nygaard bidratt til å gjøre det mulig å håndtere denne kompleksiteten.

Kristen Nygaard ble cand.real. med matematikk hovedfag ved Universitetet i Oslo i 1956. Han var ansatt ved Forsvarets Forskningsinstitutt frem til 1960, deretter arbeidet han i mange år på Norsk Regnesentral (NR) før han ble professor ved Universitetet i Oslo. Nygaard bygget opp operasjonsanalysemiljøet på NR til et internasjonalt faglig nivå. Det utviklet NR fra en driftsorganisasjon for regnemaskiner til et forskningsinstitutt. Simula ble utviklet på 60-tallet i fellesskap mellom Kristen og nylig avdøde professor Ole-Johan Dahl. For Simula og det paradigmeskiftet som fulgte i kjølvannet, ble de to i 2001 hedret med John von Neumann-medaljen og i 2002 med Turing-prisen. Den siste regnes som informatikkens Nobelpris. Nygaard var kommandør av Sankt Olavs orden.

Kristens genuine pågangsmot, hans tilsynelatende uuttømmelige kunnskapskilde, hans vidd, selvironi og vitalitet, og ikke minst inkluderende, raue og vennlige personlighet gjorde inntrykk på alle som møtte ham. Kristen var tydelig i hva som var hans mål, men han lyttet også til gode råd underveis. Han fikk en enorm kontaktflate, både nasjonalt og internasjonalt. Selv i sitt 75. år holdt han en rekke foredrag i Nord- og Sør-Amerika og i Asia i tillegg til Europa. Han var en levende legende som ble mottatt med dyp respekt over hele verden.

Kristens allsidighet var stor. Han samarbeidet med fagbevegelsen for å studere konsekvenser av IT på individ og samfunn og fikk tildelt Norbert Wiener-prisen for sosialt ansvarlig vitenskapelig arbeid i 1990. Nygaards arbeid var således viktig i å definere det nye fagfeltet og førte blant annet til at han opprettet studieretningen systemarbeid ved Institutt for informatikk.

Kristen trodde alltid på seier i EU-kampen. Hans optimisme ble også reflektert gjennom hans vyer i forskningsspørsmål som i manges øyne tidvis syntes helt urealistiske. Imidlertid var Kristen opptatt av å tenke nytt og brydde seg ikke om at han kunne fremstå som nesten naiv.

I likhet med politikken var forskergjerningen et kall for Kristen. I tillegg til "normale" kontorarbeidsøkter sørget han for lange veiledningsmøter lørdag ettermiddag i leiligheten i Niels Juelsgate, 24 timers sammenhengende arbeid med å ferdigstille søknader og livlige diskusjoner i festlige lag. Kristen hvilte aldri på sine laurbær. Gjennom et nytt internasjonalt prosjekt, med mål å utvikle nye metoder for undervisning i programmering, skulle han i disse dager begynne i en 3-årig fulltidsstilling i IT-forskningscenteret på Fornebu som er oppkalt etter hjertebarneret Simula.

Det er med stor sorg vi må erkjenne at vår gode venn og kollega ikke lenger er blant oss. Vi vil savne Kristen dypt, men som en faglig og menneskelig inspirasjonskilde vil han leve videre.

Simula Research Laboratory,
Dag Sjøberg, Professor

Institutt for informatikk,
Oddvar Søråsen, bestyrer

Norsk Regnesentral,
Lars Holden, adm. direktør